

Motion till riksdagen 2009/10:Sk515

av **Ronny Olander och Siw Wittgren-Ahl (s)**

Skattefusk och svartarbete

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av kontroll och samarbete för att bekämpa skattefusk och begränsa utnyttjandet av människors utsatthet.

Motivering

Skatteverkets beräkningar 2007 visar att uppskattningsvis 133 miljarder kronor i skatteintäkter varje år försvinner på grund av fusk, fel eller misstag. Den största andelen är svartarbete som står för 66 miljarder kronor. Samtidigt betalade Försäkringskassan ut drygt 10 miljarder kronor i bidrag till oärliga personer, antingen genom fusk eller genom missbruk.

Arbetsgivarna på den svarta arbetsmarknaden är oftast välbärgade människor som systematiskt skattefuskar, inte för att de inte har råd att betala för sig, utan för att de anser att de inte behöver betala för den välfärd de så gärna tar för sig av.

Genom att slippa betala moms och arbetsgivaravgifter tjänar de minst lika mycket som de som utför svartarbetet. Svartarbetarna är givetvis också klandervärda och begår brott men bland dessa finns också väldigt utsatta människor som med olika samhällsinsatser skulle kunna lämna den svarta arbetsmarknaden. Vi tänker då på djupt skuldsatta med en löneutmätning som är så omfattande och tidsmässigt långvarig att de inte ser någon mening i att jobba hederligt.

Det förekommer också att flyktingar exploateras av landsmän. I många fall kan de utsatta varken språket eller känner till samhällsförhållandena. Mest utan skydd är de papperslösa. Många av de människor som beskrivs ovan har arbetsviljan, men utnyttjas av oseriösa arbetsgivare.

Regeringen har genom olika åtgärder bidragit till att förvärra problemet med svartarbete och skattefusk. Sänkningen av ersättningsnivåerna gör det

Fel! Okänt namn på

allt svårare för människor att få ihop familjeekonomin samtidigt som det inte finns jobb att få för den arbetslöse, och den sjuke kan inte bli frisk på beställning.

Visst finns det människor som utnyttjar systemen och detta skall också bekämpas men många lider svårt av de regelverk regeringen genomdrivit. De förändrade reglerna kring F-skatt stärker inte direkt skattekontrollen. Avdraget för hushållstjänster ger inte skattefusk men bidrar till att skapa en låglö-nemarknad där människor får svårt att leva på sin vita lön.

I USA är begreppet "arbetande fattiga" redan en verklighet, dvs. människor som jobbar långa arbetsdagar men ändå inte kan försörja sig och sin familj (trots låga skatter!)

Den svarta arbetsmarknaden har fått en skjuts av oseriösa utländska firmor med inhyrd arbetskraft. Ibland vet de "ärliga" svenska företagen mycket väl vad de köper från inhyrningsfirmorna. För företag med säte i länder utanför EU bör förutom nuvarande registreringskyldighet för filial även gälla obligatorisk registrering hos Skatteverket så snart man verkar inom Sverige med utsänd personal eller lokalt anställd personal. För att ytterligare stärka kontrollen i Sverige kunde lagstiftningen kompletteras med skyldighet att göra månatlig redovisning på personnivå av arbetskraften.

Olika yrkeskriminella grupper, den grova organiserade brottsligheten, har brett gått in också för ekonomisk brottslighet. De utnyttjar bidragssystemen, startar oseriösa företag, använder hot och våld för att främja sina företag etc. Det samarbete som redan finns mellan olika myndigheter behöver stärkas ytterligare. Enligt uppgift hindrar sekretesslagens nuvarande utformning informationsutbytet både inom Skatteverket och mellan Skatteverket och polisen. Sådana hinder måste undanröjas.

Skatteverket har och har haft en rad olika branschprojekt mot skattefusk som varit mycket framgångsrika och haft stöd bland de seriösa näringsidkarna i berörda branscher. Personalliggare kombinerat med oannonserade kontrollbesök inom frisörs- och restaurangbranscherna har visat sig vara ett verksamt instrument. All närvaro på en arbetsplats bör dock antecknas. Därför behövs personalliggare och oannonserade kontrollbesök i flera branscher. Lagstiftningen måste utökas till att gälla även för bygg- och tvätteribranscherna samt för branscher som i hög utsträckning använder sig av underentreprenörer, t.ex. städ- och flyttbranscherna.

Månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter ska ske individuellt och inte, som idag, med en totalsumma. Det skulle underlätta för Skatteverket att upptäcka om arbetsgivaren betalar in för lite i skatt och arbetsgivaravgifter. Genom individuell skattedeklaration så blir det svårt att redovisa felaktiga siffror.

Det behövs också åtgärder mot de finansbolag som ockrar på de människor som inte förstår vad de gör när de tar stora lån till ockerräntor eller som är så desperata att de ändå tar lånen. Vi behöver bättre skuldsaneringsvillkor och en översyn av löneutmätningen.

De som står i djup skuld skall ges motiv och villkor så att han/hon orkar ta tag i sin situation. Åklagare och domstolar måste bli aktivare i granskning av lånevillkor och räntor. Särskilda åtgärder mot sms-lånen bör övervägas då det

Fel! Okänt namn på

är uppenbart att företeelsen lett till en snabbt stegrad skuldsättning bland unga.

Regeringen har aviserat kommande förslag kring redovisningslagstiftningen. Det är viktigt att dessa inte får en utformning så att all insyn i och kontroll av mindre företag upphör. Seriösa småföretagare som anlitar revisorer och sköter sina skattebetalningar skall inte konkurreras ut av oseriösa.

Det finns en central myndighetssamverkan men även samarbete regionalt och lokalt behövs. Samarbetet bör också omfatta arbetsgivare, branschmanslutningar och fackliga organisationer. Stockholm utgör ett bra exempel på hur länsstyrelsen samarbetar med näringsliv och fackliga organisationer mot ekobrott (den s.k. Stockholmsoppa). Detta bör utvecklas i samtliga län.

Stockholm den 1 oktober 2009

Ronny Olander (s)

Siw Wittgren-Ahl (s)